

Motion om lunch till självkostnadspris för ålderspensionärer i Stockholms kommunala skolor

Motion av Emelie Wassermann (SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Emelie Wassermann (SD) anför i en motion väckt i Stockholms kommunfullmäktige att ensamheten och isoleringen av våra äldre är ett växande problem samtidigt som att glappet ökar mellan den yngre och den äldre generationen och att naturliga mötesplatser saknas. I syfte att motverka detta föreslår motionären att berörda nämnder och utskott ska få i uppdrag att möjliggöra för ålderspensionärer att äta lunch till självkostnadspris i stadens kommunala skolor.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret anser att frågan om äldres ensamhet är en prioriterad fråga som staden arbetar aktivt med. I det arbetet ingår att skapa och utveckla fler mötesplatser. Men när det gäller förslaget i motionen ser stadsledningskontoret ett antal problem, dels gällande betalssystem och annan administration men också att skolmatsalarna i många fall inte är dimensionerade för externa gäster.

Utbildningsnämnden ser ett antal utmaningar med förslaget som, om det ska kunna genomföras, behöver utredas vidare. Dessa risker rör framför allt den administrativa bördan för skolor, att matsalarna inte är dimensionerade för fler gäster samt att det kan störa skolans pedagogiska måltidsuppdrag.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Ensamhet bland äldre är ett stort samhällsproblem och något som staden arbetar aktivt emot. I det arbetet ingår att tillskapa och utveckla sociala mötesplatser för stadens äldre men också att arrangera aktiviteter som i en del fall är just

generationsbrytande. Det kan till exempel handla om kulturarrangemang där både äldre och förskolebarn deltar.

Men när det kommer till motionärens förslag om att tillåta alla ålderspensionärer att äta lunch till självkostnadspris i stadens skolmatsalar finns dock ett antal problem. Ett sådant är helt enkelt skolmatsalarnas kapacitet. På många håll används matsalarna till full kapacitet och användningen är noga planerad med olika klasser som kommer vid olika tider. Ett annat viktigt skäl är skolans behov av att kunna säkerställa vilka personer som befinner sig på skolområdet. Skolan har ett ansvar för elevernas säkerhet under skoldagen och då kan den inte vara öppen för vem som helst att besöka. Dessutom finns ett antal andra problem av praktisk och organisatorisk karaktär, som också nämns av remissinstanserna, där det gemensamma är att de riskerar att ta fokus från skolans kärnverksamhet.

Bilaga

Motion om lunch till självkostnadspris för ålderspensionärer i Stockholms kommunala skolor, dnr KS 2023/1200-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 2 oktober 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att tillstyrka motionen.
2. Därutöver anföra följande:

Ensamheten och isoleringen för våra äldre är ett växande problem, samtidigt ökar glappet mellan den yngre- och den äldre generationen och naturliga mötesplatser saknas. Det finns goda exempel där andra kommuner erbjuder lunch till ålderspensionärer i de kommunala skolorna. Detta bör gå att tillämpa även på Stockholms stads skolor förutsatt att det inte föreligger någon platsbrist. Skolmåltidsverksamheten kan användas bättre om fler ges möjlighet att dra nytta av de måltider som redan erbjuds. Dessutom skulle det bidra till att skapa mötesplatser över generationsgränserna.

Ärendet

Motionären Emelie Wassermann (SD) beskriver i sin motion till kommunfullmäktige att ensamhet och isoleringen för våra äldre är ett växande problem, samtidigt som glappet mellan den yngre och den äldre generationen och naturliga mötesplatser saknas.

Som ett led i att bryta ensamheten och skapa en naturlig mötesplats mellan den yngre och den äldre generationen föreslår motionären en möjlighet för ålderspensionärer att äta lunch till självkostnadspris i stadens kommunala skolor. Detta skulle enligt motionären innebära en naturlig mötesplats över generationsgränserna, bidra till fler vuxna förebilder i skolan samt på sikt även minska det utbredda matsvinnet i skolorna.

Motionären föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt berörda nämnder och utskott att möjliggöra för ålderspensionärer att äta lunch till självkostnadspris i stadens kommunala skolor.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 februari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret vill understryka vikten av att bryta ensamhet och social isolering för våra äldre. Det finns evidens för att social integration och socialt stöd är faktorer som skyddar mot sjukdom. Staden arbetar därför aktivt för att bryta social isolering samt ofrivillig ensamhet och skapa sammanhang för social samvaro för våra äldre.

Stockholms stad är sedan 2016 medlem i Världshälsoorganisationens (WHO) nätverk för äldrevänliga städer. Staden följer därigenom den modell som WHO tagit fram för hur ett utvecklingsarbete för äldrevänliga städer bör bedrivas. Arbetet är förvaltningsövergripande där social inkludering är ett prioriterat fokusområde. Bland annat ansvarar stadsdelsnämnderna för att skapa och utveckla fler aktivitetscenter, sociala mötesplatser och träffpunkter för äldre. Exempelvis erbjuds träffpunkter med gemensamt anordnade aktiviteter för förskolebarn och äldre, till exempel teaterbesök, målarstunder och gymna. Därtill erbjuder alla stadsdelsnämnder uppsökande insatser samt sociala, kulturella och fysiska aktiviteter.

Under 2024 följer kommunstyrelsen tillsammans med berörda nämnder upp handlingsplanen för Äldrevänlig stad i syfte att fortsätta arbeta för att bryta ofrivillig ensamhet och social isolering för våra äldre.

Gällande det specifika förslaget om lunch till självkostnadspris i stadens skolor kan stadsledningskontoret konstatera att det finns utmaningar kring administrativt merarbete för skolorna kring betalning, redovisning med mera samt begränsade lokalytor och sittplatser.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 februari 2024 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Linnea Vinge (SD), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 31 januari 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningens delar motionärens uppfattning om att det är viktigt att belysa äldres ensamhet och isolering och skapa möjligheter till fler sociala forum. Det finns ett antal utmaningar relaterat till motionens förslag om lunch till självkostnadspris för ålderspensionärer i stadens kommunala skolor som bör utredas vidare. Om motionärens förslag ska genomföras behöver en konsekvensanalys och riskbedömning genomföras där hänsyn tas till dessa utmaningar.

Några av de frågor som bör utredas är till exempel den ökade administrativa bördan för skolorna såsom hantering av betalning, momsredovisning samt hantering av närvaroanmälan till skolan. Ytterligare en aspekt är de begränsade lokalytorna och sittplatserna. På skolorna serveras idag lunchen inom en bestämd tidsram för de olika klasserna och de flesta elever har bestämda sittplatser och äter med sin pedagog då de vuxna i skolan har ett pedagogiskt måltidsuppdrag. När lunchen är avslutad ska matsalen rengöras och förberedas för att kunna servera mellanmål till elever. Det är en arbetsintensiv tid för personalen i köken som också ska diska efter lunchmåltiden.

Inom utbildningsförvaltningens hotell- och restaurangprogram på Stockholms hotell- och Restaurangskola vid Globen skulle det kunna finnas en möjlighet för äldre som önskar bryta den sociala isoleringen att besöka restaurang Flitiga Lisa. Vid restaurang Flitiga Lisa utbildas ungdomar som vill lära sig kock- och serveringyrket. Där finns möjlighet för alla att boka bord och äta lunch i en trevlig miljö.

Reservationer m.m.

Utbildningsnämnden

Reservation av Linnea Vinge (SD)

1. Att motionen tillstyrks
2. Därutöver anföras följande:

Ensamheten och isoleringen för våra äldre är ett växande problem, samtidigt ökar glappet mellan den yngre- och den äldre generationen och naturliga mötesplatser saknas. Det finns goda exempel där andra kommuner erbjuder lunch till ålderspensionärer i de kommunala skolorna. Detta bör gå att tillämpa även på Stockholms stads skolor förutsatt att det inte föreligger någon platsbrist. Skolmåltidsverksamheten kan användas bättre om fler ges möjlighet att dra nytta av de måltider som redan erbjuds. Dessutom skulle det bidra till att skapa mötesplatser över generationsgränserna.